

PRUP Windenergie zone E40

Ontwerp van provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Gecoördineerd advies van de Stad Gent tijdens het openbaar onderzoek

Versie 22 mei 2014

Inleiding

Op 16 februari 2009 heeft de gemeenteraad van de Stad Gent het gecoördineerd advies van de Stad Gent met betrekking tot het ontwerp provinciaal beleidskader voor windturbines dat als addendum aan het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost- Vlaanderen zou worden toegevoegd, goedgekeurd. Op 25 augustus 2009 keurde de Vlaamse Regering deze partiële herziening van het PRS goed.

In dit gecoördineerde advies onderschreef de Stad Gent de doelstellingen van de provincie met betrekking tot een beleidskader voor windturbines. De Stad Gent beaamde daarmee het belang voor de realisatie van projecten met hernieuwbare energie, een doelstelling vooropgesteld op Europees niveau waarbij ook binnen het lokale klimaatplan Gent 2008-2020 rekening gehouden wordt. Deze doelstelling wordt bovendien bevestigd in de nieuwe missie Gent 2030 waarin volgende hoofdstrategische doelstelling is opgenomen: *'Gent is op termijn klimaatneutraal en energie-onafhankelijk door maximaal in te zetten op energiereductie en duurzame, hernieuwbare lokale energieproductie'*.

De stad Gent wenst de provincie Oost-Vlaanderen te steunen in haar voorbeeldfunctie om te gaan voor een maximale invulling van geschikt geachte locaties, uiteraard rekening houdende met randvoorwaarden op vlak van natuur en bos, beperken van hinder voor omwonenden en het niet hypothekeren van economische activiteiten.

Op 4 juni 2009 nam het college akte van het zogenaamde 'windplan Gent', een gemeentelijk beleidskader voor de inplanting van grote windturbines. Samen met het planologisch initiatief van de provincie vormt dit document het richtkader waarmee rekening gehouden wordt bij de evaluatie van voorstellen voor de inplanting van windturbines op het Gentse grondgebied.

Dit standpunt werd opnieuw bevestigd in het gecoördineerde advies van de Stad Gent aan de provincie, van 10 mei 2012, in het kader van de adviesronde van de provincie in het voorjaar van 2012.

Op 25 januari 2013 werden de stedelijke diensten op de hoogte gebracht van een draft van de kennisgeving en ontwerp van plan-MER en de projectrealisatie. De vooruitgang van het dossier werd op 1 maart 2013 uitgebreid toegelicht aan het stadsbestuur.

Op 24 april 2013 heeft de provincieraad beslist dat het concept van PRUP "Windenergie E40-zone" de aanzet vormt voor de opmaak van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de geselecteerde concentratiegebieden voor windturbines "Maldegem- Eeklo" en "E40 tussen Aalter en Aalst". Op 29 mei 2013 vond de plenaire vergadering plaats. In het kader van deze plenaire vergadering bracht de stad een gecoördineerd advies uit.

Op 26 maart 2014 heeft de provincieraad het ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) van het windlandschap 'E40 van Aalter tot Aalst' voorlopig vastgesteld. Het plan wordt aan een openbaar onderzoek onderworpen van 25 april 2014 tot en met 23 juni 2014. Binnen de gestelde termijn kan de gemeenteraad een advies uitbrengen op dit plan.

Algemene opmerkingen over de visie en opties in het voorliggend PRUP

1. De Stad Gent heeft in haar eerdere adviezen aangegeven dat ze het niet eens is met de beperking van het potentieel voor windturbines langs de E40 tot één locatie op het Gentse grondgebied namelijk de cluster 'Bedrijventerrein Zwijnaarde'. Gezien de doelstelling van de stad om te gaan voor klimaatneutraliteit en energie-onafhankelijkheid door maximaal in te zetten op energiereductie en duurzame, hernieuwbare lokale energieproductie, menen we dat het opnemen van de uitsluitingszone voor windturbines langs de E40 aan de bedrijvzones Drongen-Landegem veeleer een stap achteruit dan vooruit betekent in het behalen van de klimaatdoelstellingen. De potenties voor windturbines aan het bedrijventerrein Drongen-Landegem langsheen de E40 zijn uitdrukkelijk in het 'windplan Gent' opgenomen. Uit het plan-MER bij dit PRUP blijkt immers niet dat deze om milieuredenen, mits milderende maatregelen, niet haalbaar zou zijn. In de Toelichtingsnota bij het PRUP wordt louter gesteld dat de cluster 'windakker Nevele' minder milieu-impact heeft, zeker op vlak van landschap, dan de cluster 'Landegem'. De afweging vanuit de verschillende disciplines, inclusief rekening houdend met potentiële maatregelen die ingeschatte effecten kunnen milderen, is niet gemaakt of alleszins niet weergegeven. Noch heeft het plan-MER onderzocht wat de cumulatieve effecten zouden zijn bij uitvoering van 2 naburige clusters op éénzelfde omgeving. Er wordt zonder veel motivering in dit PRUP als landschappelijk uitgangspunt aangenomen dat de tussenafstand tussen 2 clusters minstens 5 km moet bedragen en dat 2 clusters op minder dan 5 km van elkaar sowieso niet gemeenschappelijk worden weerhouden. Vanwaar deze keuze voor een tussenafstand van 5 km in een vlak landschap komt, wordt niet echt met ontwerpmatig onderzoek verantwoord.

Mits een bijstelling aan de naburige cluster is een combinatie met kleine cluster aan de bedrijvzones Drongen–Landegem vanuit landschappelijk oogpunt zeker verdedigbaar. De Stad Gent had reeds in haar advies over het concept van PRUP volgend voorstel gedaan: *"een bijstelling van deze clusters zou kunnen inhouden dat de windturbines ten noorden van de E40 in de cluster Nevele en de windturbines ten zuiden van de E40 in de cluster Landegem worden behouden. De E40 en het Schipdonkkanaal vormen daarbij een ruimtelijke en fysieke barrière die ervoor zorgen dat de aanpalende dorpskernen van Landegem en Nevele niet worden ingesloten door windturbines. Bovendien heeft de samenvoeging geen nadelig effect op de tussenafstand tussen de clusters en wordt de "rust"afstand van 5 km nog ruimschoots gerespecteerd (zie figuur gecoördineerd advies Stad Gent bij voorontwerp)".* Dit is in het plan-MER niet weerhouden. Ook dit beschouwt de Stad Gent als een gemiste kans waarbij er prioritair gestuurd wordt vanuit ruimtelijke overwegingen dan wel vanuit de grote nood aan hernieuwbare energie (gelet ook op de Europese 20/20/20 doelstellingen van het Europees klimaat en energiepakket).

Wij stellen dan ook voor om de uitsluitingszone rond de cluster Nevele wordt weggelaten om alsnog groot- en middenschallige windturbines te kunnen inplanten langsheen de E40 aan de bedrijvzones Drongen-Landegem.

Het Gentse stadsbestuur steunt het idee om ruimte te creëren voor minimaal 5 windturbines in de cluster 'bedrijventerrein Zwijnaarde'.

Bij de beoordeling van voorstellen voor inplanting van groot- en middenschallige windturbines zullen we bij onze adviesverlening wel uitdrukkelijk rekening houden met de mogelijke hinder naar omwonenden (waaronder toets aan de geluidsnormen volgens Besluit nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines van 2011 de slagschaduw, ...), het vrijwaren van natuurwaarden en bestaand bos en maatregelen die het samengaan van windturbines en andere economische ontwikkeling van deze locaties bevorderen. We zijn van oordeel dat de goed afgewogen inplanting - met eventueel milderende maatregelen bij een specifieke turbine –de economische opties zoals deze in de bestaande verordenende plannen (gewestplan, gemeentelijk RUP Akkerhage en

gewestelijk RUP Eilandje Zwijnaarde) en inrichtingsplannen zijn opgenomen, niet in het gedrang brengen. Op deze wijze blijven we een rechtszekere economische ontwikkeling garanderen.

De zonering en de stedenbouwkundige voorschriften uit het PRUP voor de cluster “bedrijventerrein Zwijnaarde” moeten ons inziens duidelijkheid verschaffen en gericht zijn op een goed samengaan van windturbines en de ontwikkeling van deze economische zones: de stedenbouwkundige voorschriften zijn echter niet steeds duidelijk en creëren verwarring rond mogelijke ontwikkeling op bedrijventerreinen door hun ruime interpretatiemarges (zie onze opmerkingen bij de stedenbouwkundige voorschriften)..

Wij stellen dan ook voor dat:

- de stedenbouwkundige voorschriften zo worden geherformuleerd zodat ze duidelijkheid scheppen en de interpretatiemarges verkleinen in functie van een rechtszekere economische ontwikkeling.

2. Door het instellen van “uitsluitingszones” van 5km rond de clusters wordt het onmogelijk om middenschalgige windturbines in deze zone te planten. Daarenboven wordt dit verbod alsook het ruimtelijke onderscheid tussen grote en middenschalgige turbines nergens in het vooronderzoek, noch in de Toelichtingsnota afdoende gemotiveerd.

Concreet voor het grondgebied Gent wordt daardoor een mogelijk onderzochte potentie ter hoogte van het wetenschapspark Ardoyen uitgesloten.

Wij stellen dan ook voor om in de uitsluitingszone van 5km rond de clusters de inplanting van middenschalgige windturbines toe te laten.

Opmerkingen over de stedenbouwkundige voorschriften

We zijn van mening dat de stedenbouwkundige voorschriften in het PRUP inconsistent zijn opgebouwd, onduidelijk zijn geformuleerd en verwarring creëren voor de eigenaars en bedrijven in het betrokken gebied. We geven hieronder een niet-limitatieve lijst van opmerkingen

Algemene voorschriften

“Op het moment van vergunningsaanvraag, wanneer deze oppervlakte wel exact gekend is, dient dit te worden

gecompenseerd in de zone van art. 1 of 2 van dit RUP. Bij het bepalen van de oppervlakte waardevolle vegetatie die wordt aangesneden, wordt gebruik gemaakt van de meest recente versie van de Biologische Waarderingskaart van het Vlaams Gewest, op moment van indienen van de stedenbouwkundige vergunning.”

We zijn ervan overtuigd dat de BWK richtinggevend zal zijn bij het bepalen van de waardevolle vegetatie. Onderzoek wijst uit dat vaak grote verschillen en verschuivingen in natuurwaarde bestaan ten opzichte van de minder recente gegevens in de BWK.

We vragen om de waardebepaling vast te leggen aan de hand van de meeste actuele versie van de BWK. Indien er twijfel zou bestaan wordt best een concreet terreinonderzoek georganiseerd.

Artikel 1 zone voor windlandschap – concentratiezone

Binnen de voorschriften van artikel 1 worden geen stedenbouwkundige voorschriften mbt de inrichting uit het gewestelijk RUP die mogelijks strijdig zijn met dit PRUP, opgeheven. Evenwel de vermelding van het verbod om 'te produceren in open lucht' zoals vooropgesteld in artikel 1 horende bij het deelplan 21 van het gewestelijk RUP afbakening grootstedelijk gebied Gent wordt overgelaten aan een interpretatieve beoordeling. Dit kan mogelijks de ontwikkeling van de windturbines bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken.

We vragen om de stedenbouwkundige voorschriften duidelijker te formuleren.

In het verordenend deel op p.7 staat: *"In de cluster "Bedrijventerrein Gent Zwijnaarde" worden zowel in het gedeelte ten noorden als ten zuiden van de Ringvaart telkens minstens twee grote windturbines voorzien."*

Zoals op p. 81 in de Toelichtingsnota wordt aangegeven, is dit het gevolg van een milderende maatregel uit het MER om door bundeling van de windturbines met de bestaande infrastructuur van industrie voor een betere samenhang van het huidige landschapsbeeld te zorgen en het huidige – industriële -landschapsbeeld te versterken.

Bij het informatief deel wordt echter volgende zin toegevoegd: *"Wanneer de eerste vergunningsaanvraag voor windturbines in een zone rekening houdt met het plaatsen van 2 windturbines moeten in de andere zone minstens 3 windturbines gerealiseerd worden. Bijvoorbeeld: indien de eerste vergunningsaanvraag rekening houdt met 2 windturbines ten zuiden van de Ringvaart, moet een vergunningsaanvraag m.b.t. het noordelijk deel van de Ringvaart, minstens rekening houden met 3 windturbines."*

Deze formulering komt ons onduidelijk over.

Impliceert deze formulering dat een vergunningsaanvraag steeds over minstens 2 turbines moet gaan? Stel dat er ten zuiden van de Ringvaart 2 turbines komen, 1 op eigendom van W & Z en 1 op de terreinen van nv Eiland Zwijnaarde: dit zijn 2 verschillende eigenaars, kunnen zij niet elk afzonderlijk een vergunning indienen? Of wanneer de ontwikkelaar de vergunning aanvraagt, zijn zij dan genoodzaakt om met dezelfde ontwikkelaar en op hetzelfde moment de zee in te gaan? Ook in het noordelijk deel is de eigendomsstructuur zeer versnipperd en gelden dezelfde bedenkingen.

We vragen om de stedenbouwkundige voorschriften duidelijker te formuleren.

De tellingen van vogels hebben blijkbaar alleen nog invloed op de configuratie van de windturbines.

We vragen om deze gegevens ten gronde te onderzoeken om te zien in hoeverre dit mogelijks nog een impact kan hebben op de inplanting van de windturbine zelf.

De lijnvormige groenelementen uit artikel 1 zijn niet voldoende gedefinieerd.

We vragen om een duidelijke ondergrens te beschrijven vanaf wanneer gesproken kan worden van een 'lijnvormig groenelement' voor ogen houdend wat de vleermuizen gebruiken om te volgen.

In het verordenend deel wordt afgeleid dat constructies en gebouwen in de omgeving van een bestaande, in gebruik zijnde windturbine kunnen geweigerd worden; in het informatief deel wordt dit verruimd naar mogelijke weigering van slagschaduwgevoelige constructies of gebouwen in de omgeving van een mogelijks nog in te planten windturbine; dit laatste is dus nog strenger. Het is belangrijk om éénduidig te zijn in de verschillende formuleringen.

We vragen om de stedenbouwkundige voorschriften duidelijker te formuleren.

'Binnen deze zone zijn constructies en gebouwen met binnenruimtes waarvan redelijkerwijze verwacht mag worden dat de slagschaduw van een bestaande, in gebruik zijnde windturbine er hinder zal veroorzaken, niet toegelaten indien de te verwachten effectieve slagschaduw meer bedraagt dan wettelijk toegelaten.'

Met dit voorschrift wordt de onderzoeksverplichting van effecten gegenereerd door een bestaande windturbine, verlegd naar een potentiële bouwheer die niets met de turbine te maken heeft. Indien dit onderzoek niet gevoerd werd, is het aan de vergunningverlenende stedenbouwkundig ambtenaar om voldoende onderlegd te zijn een dergelijk onderzoek te voeren en te evalueren. Het lijkt ons niet realistisch om dit verregaande gespecialiseerd onderzoek te verhalen op gebruikers die niet vertrouwd zijn met windproductie. Het voorschrift richt zich trouwens duidelijk op het gebruik van een gebouw of constructie en beperkte gevelaanpassingen.

Vraag is dan ook in welke mate een dergelijk voorschrift afdwingbaar wordt gemaakt, gezien men voor het wijzigen van het gebruik of het plaatsen van een extra raam vaak géén vergunning nodig heeft.

Met dit voorschrift legt het provinciaal RUP extra beperkingen op aan een zone die al bestemd en ingericht is via een gewestelijk RUP. Het hierboven geciteerd voorschrift heeft een belangrijke implicatie op de meer personeelsintensieve ruimten die bestemmingsmatig mogelijk gemaakt worden op Eiland Zwijnaarde (specifiek kennisintensieve bedrijvigheid)..

We vragen om de stedenbouwkundige voorschriften duidelijker te formuleren.

“Alle constructies en gebouwen binnen deze zone hebben een maximale hoogte van 30 meter”.

Deze bepaling legt in een bedrijvenszone een verstrenging op ten opzichte van de huidige stedenbouwkundige voorschriften. Bestaande en toekomstige ontwikkelingen (oa. geplande landschapshoevel) worden daardoor gehypothekeerd.

We vragen om deze bepaling uit de stedenbouwkundige voorschriften te schrappen zodat er geen bijkomende beperkingen worden opgelegd bovenop de bestaande stedenbouwkundige voorschriften uit de vigerende verordenende plannen.

Grafisch plan

De contour van van artikel 1 zone voor windlandschap – concentratiezone houdt geen rekening met de afbakening van de zones in het in opmaak zijnde gemeentelijk RUP voor groenas 4 Bovenschelde.

We vragen om de contouren hierop af te stemmen.

Bijlage: figuur uit gecoördineerd advies Stad Gent bij voorontwerp

